

Maanpuolustuskorkeakoulu

Nuorten luottamuksesta sosiaalisessa mediassa leviävään informaatioon

FT Miina Kaarkoski
YTM Reetta Riikonen

Puolustusvoimat

Försvarsmakten • The Finnish Defence Forces

09.11.2021

1

#Agentit – Nuorten toimijuus sosiaalisessa mediassa (2019-2022)

- Suomen Akatemian rahoittama hanke (Media ja yhteiskunta-ohjelma). Osallisina Maanpuolustuskorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto ja Helsingin yliopisto.
- MPKK:n fokuksessa **Somen pimeä puoli – kokonaisturvallisuuden näkökulma**
  - Nuorten toiminta sosiaalisessa mediassa erityisesti informaatiovaikuttamisen, propagandan ja turvallisuuden näkökulmista
- Tiimi: Johtamisen sotilasprofessori FT Aki-Mauri Huhtinen, dosentti, FT Teija Sederholm, FT Miina Kaarkoski ja M.Res. Juho Äijälä

Kysely nuorten sosiaalisen median käytöstä

- Valtakunnallisesti edustava poikkileikkausaineisto (N=800). Keräysajankohta puhelinhaastatteluna joulukuu 2019-tammikuu 2020
- Vastaajat 15-19-vuotiaita suomalaisia nuoria
  - edustava iän, sukupuolen ja asuinpaikan osalta
- Aihekokonaisuudet: somen käyttö ja tärkeys, somekäyttäytyminen, informaatio ja turvallisuus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, kuluttaminen, tunteet ja tulevaisuus

Luotanko vai enkö luota?

- Kaarkoski, Miina, Riikonen, Reetta, Huhtinen, Aki-Mauri, Tillander, Emil & Sederholm, Teija
  - Miten ko. aineiston perusteella voidaan eritellä tekijöitä, jotka ovat yhteydessä nuorten luottamukseen sosiaalisessa mediassa jaettuina uutisia ja informaatiota kohtaan?
  - Kytkeytyvätkö aiemman tutkimuksen havainnot nuorten luottamukseen sosiaalisessa mediassa olevaan informaatioon suomalaisten nuorten keskuudessa aineistomme perusteella.
  - Lineaarinen regressioanalyysi
  - Luotettavuuden arvioinnilla on merkitystä kansalliselle turvallisuudelle, koska se on yhteydessä yksilöiden mahdollisuuksiin havaita disinformaatio ja torjua sen vaikutusta.

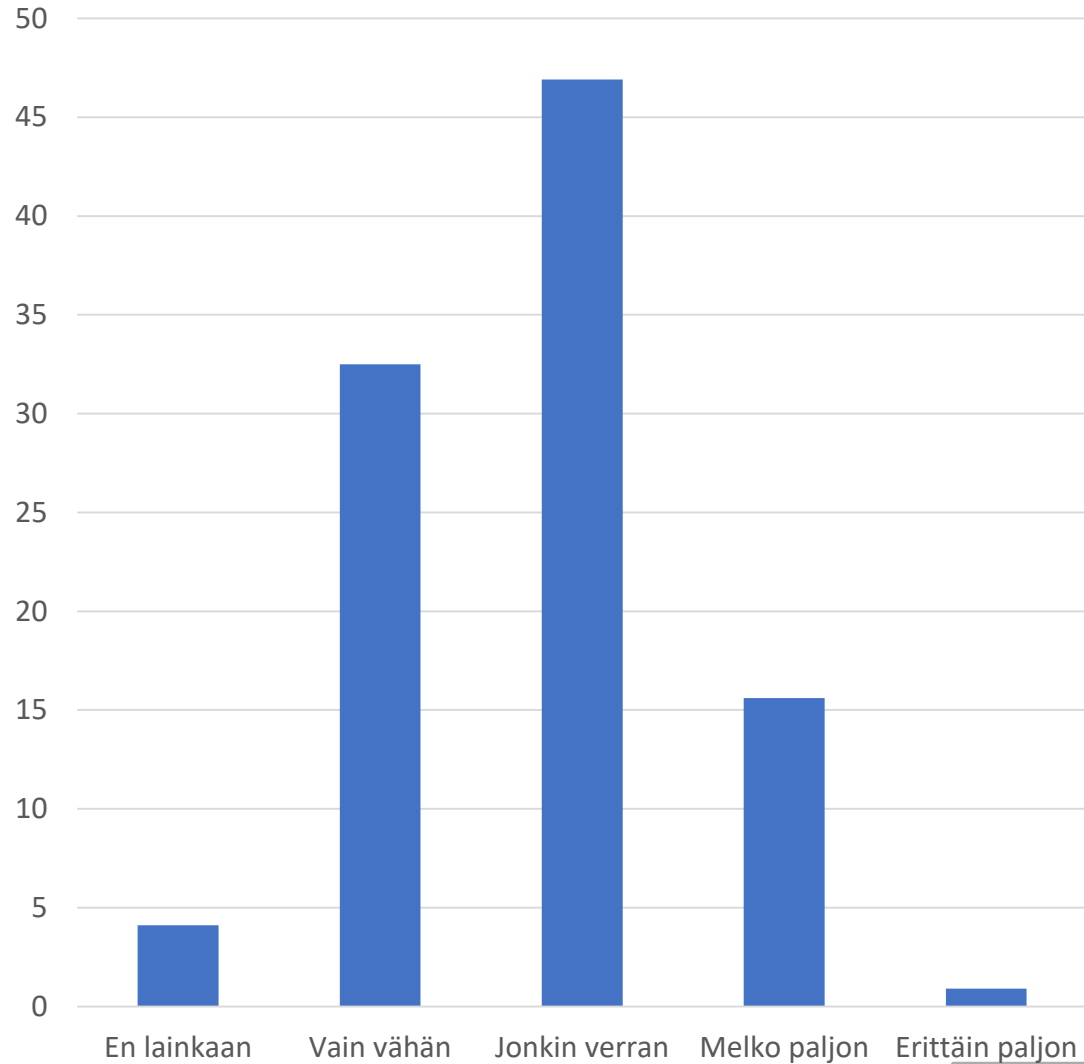
Luottamus sosiaaliseen mediaan ja siihen vaikuttavat tekijät: aiempi tutkimus

- Oletus: luottamus omaan kykyyn tunnistaa valeuutisia, somevaikuttajan seuraaminen sekä suurempi luottamus ystävien jakamiin ja paljon kannatusta saaneisiin uutisiin sosiaalisessa mediassa lisäävät nuoren luottamusta sosiaalisessa mediassa jaettuun uutisisältöön
- Oletus: suurempi sosiaalisen median käyttö, riippumatta sosiaalisen median käyttötavasta, vähentää luottamusta sosiaalisessa mediassa jaettuun uutisisältöön
- Oletus: luottamus perinteiseen mediaan vähentää luottamusta sosiaalisessa mediassa kohdattuun informaatioon ja uutisiin

Jakaumia

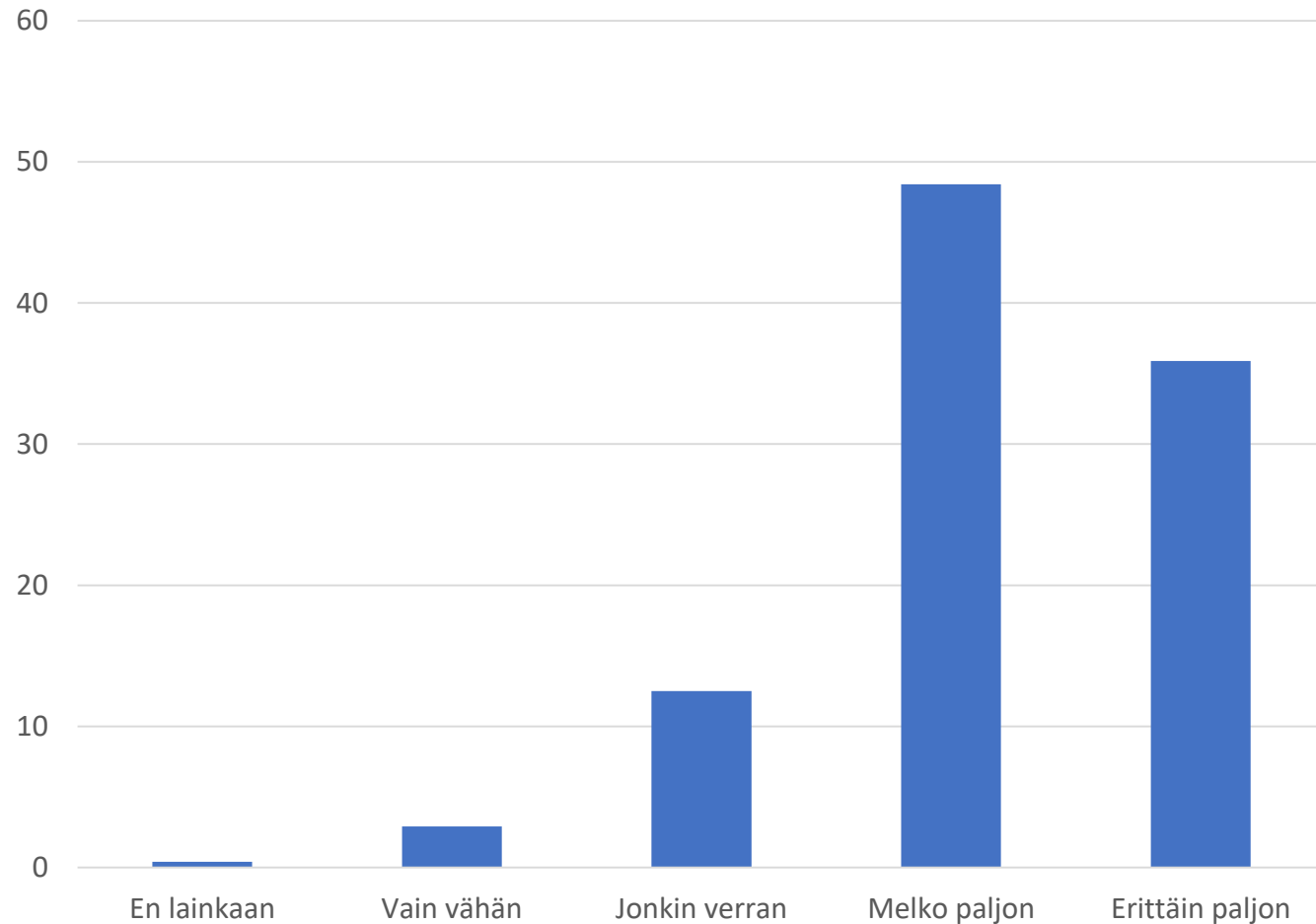
- Kuinka paljon luotat seuraaviin lähteisiin informaation ja uutisten lähteenä: sosiaalisessa mediassa jaetut uutiset ja informaatio?

Jakaumia

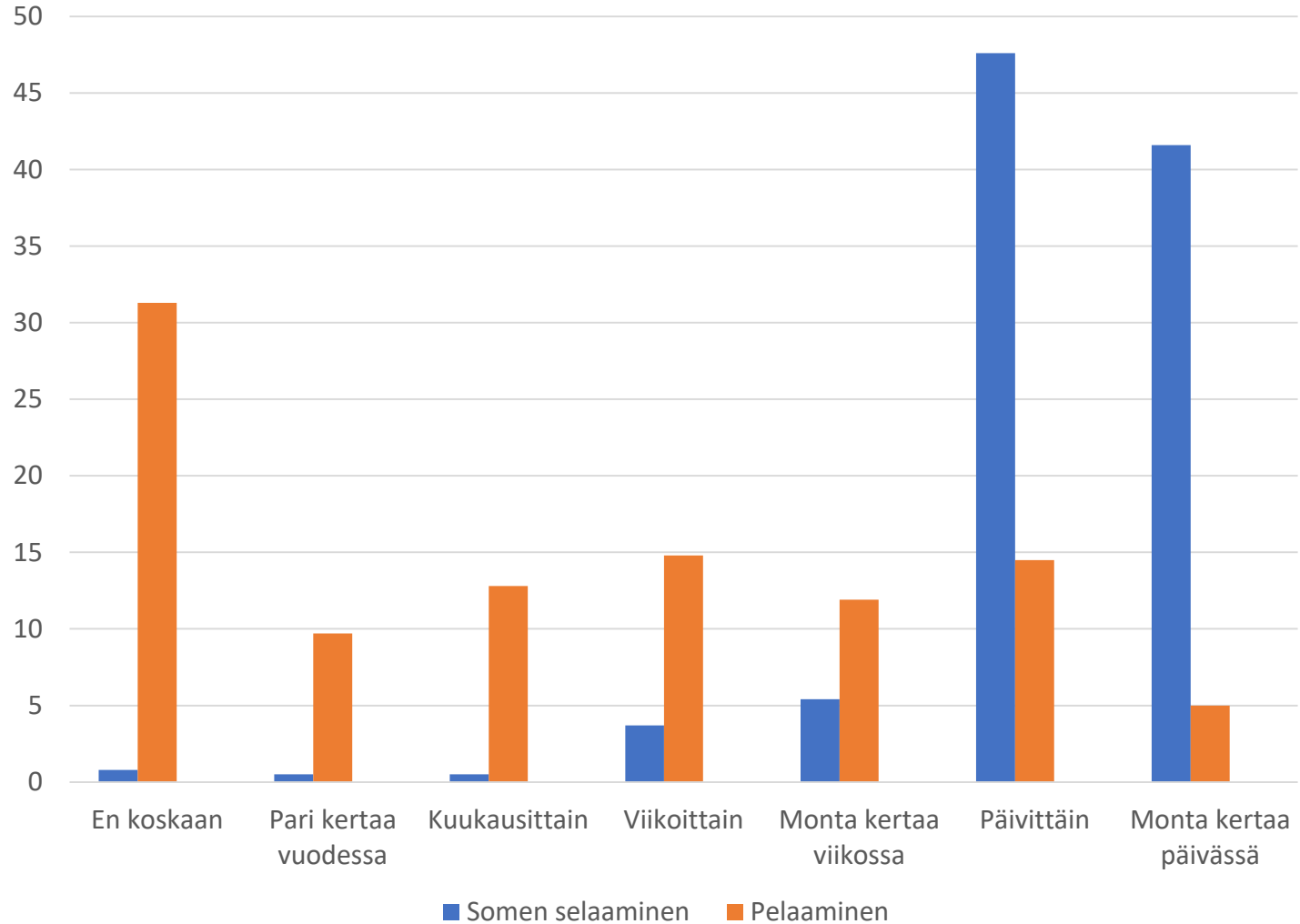
- Kuinka paljon luotat seuraaviin lähteisiin informaation ja uutisten lähteenä: TV:n ja radion ja perinteisen lehdistön uutiset?

Jakaumia

- Kuinka usein teet seuraavia asioita somessa?

Jakaumia

	KYLLÄ, %	EI, %
Uskon erottavani luotettavan uutisen ja valeuutisen toisistaan	92	8
Uskon uutisen olevan luotettavampi, jos sen on jakanut ystäväni tai lähiverkostoni jäsen	37	63
Uskon uutisen olevan luotettavampi, jos se on saanut paljon kannatusta tai sitä on jaettu laajasti	47	53
Seuraan tai olen aiemmin seurannut somevaikuttajaa	86	14

Regressioanalyysin tulokset

	Luottamus sosiaalisessa mediassa jaettuihin uutisiin ja informaatioon (1-5)		
	B	Beta	p-arvo
Luottamus perinteiseen mediaan (1-5)	.198***	.194***	.000
Pelaaminen (1-7)	-.032*	-.082*	.037
Somen selaaminen (1-7)	.100*	.119*	.001
Somevaikuttajan seuraaminen (0=ei, 1=kyllä)	.167*	.070*	.047
Usko kykyyn erottaa valeuutinen (0=ei, 1=kyllä)	.111	.038	.275
Usko lähiverkosto (0=ei, 1=kyllä)	-.036	-.022	.535
Usko kannatukseen (0=ei, 1=kyllä)	.282***	.179***	.000
Sukupuoli (1=poika, 2=tyttö)	-.032	-.020	.612
Ikä (vuosina, 15-19)	-.012	-.021	.545
Vakiotermi	1.281		.002
R ²	.119		
N	772		

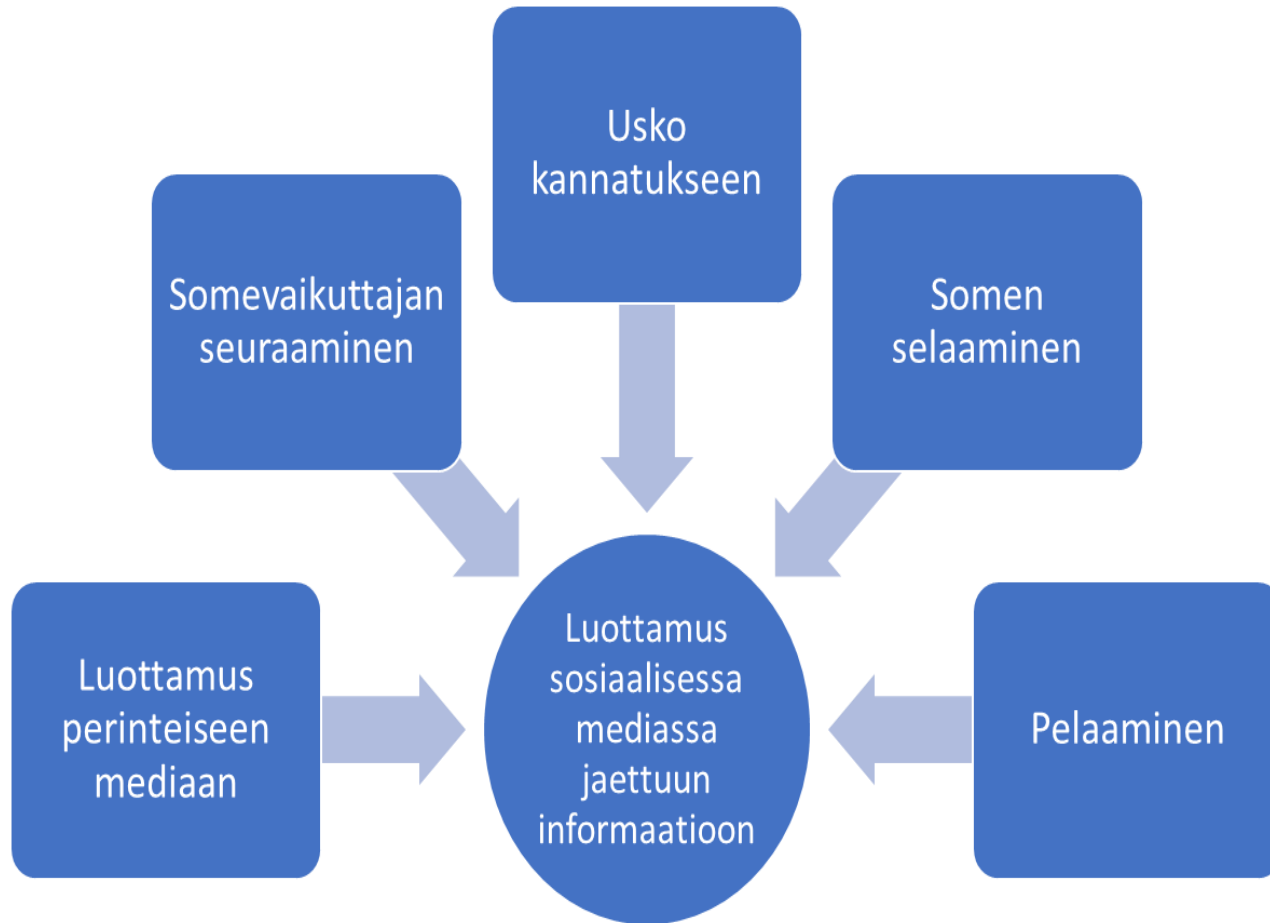
*p<0.05 ** p<0.01 ***p<0.001

Tilastollisesti merkitsevät yhteydet (p<0.05) on lihavoitu.

Tulokset: Luottamukseen yhteydessä olevat tekijät

Aiheen merkitys kokonaisturvallisuuden kannalta

- Disinformaation levittämisellä pyritään dominoimaan merkityksiä julkisessa keskustelussa.
- Laajalla yleisöllä ei ole kovin tarkkaa käsitystä sosiaalisen median informaation ekosysteemistä. Käyttäjät altistuvat helposti disinformaatiolle ja muille negatiivisille ilmiöille.
- Nuoret ovat yhteiskuntaa horjuttamaan pyrkivien informaatiokampanjoiden riskiryhmää.
- Ihmiset eivät niin helposti usko valeuutisiin, jos heillä on kykyä analyttiseen ajatteluun ja kriittiseen arviointiin:
  - **Mistä tekijöistä luotettavuuden arviointi koostuu ja onko se riittävää?**